

**Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 І.В. Гунько

« 24 » серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИ І МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ
СИСТЕМАМИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ»**

для здобучів

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-наукової програми «Економіка»

Вінниця 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-наукової програми «Економіка», 2020 р., 16 с.

Розробник:

Потапова Н.А. к.е.н., доцент кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики

Викладачі:

Потапова Н.А. к.е.н., доцент кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики

Протокол від “25” серпня 2020 року №1

Завідувач кафедри

(підпис)

Потапова Н.А.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні навчально-методичної комісії факультету економіки та підприємництва

Протокол від “25” серпня 2020 року № 1

Голова комісії факультету

(підпис)

О.В. Левчук

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні науково-методичної комісії університету

Протокол від “26” серпня 2020 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова-програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6 Атестацій – 1	Галузь знань: <u>05 “Соціальні та поведінкові науки”</u>	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>Прикладний системний аналіз євроінтеграційних економічних процесів</u> (назва)	<u>Спеціальність</u> <u>051 "Економіка"</u>	2 курс:	
		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 180 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 6	Освітньо-наукова-програма «Економіка» Третій (освітньо-науковий) рівень	Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		148 год.	172 год.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 18%/82%

для заочної форми навчання – 4%/96%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Формування компетенцій та отримання результатів навчання щодо застосування сучасних методів аналізу та інструментів цілеспрямованого впливу на керовані економічні й екологічні процеси з метою прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень в еколого-економічних системах різних рівнів ієрархії.

Завдання: вивчення середовища й сучасних теоретичних засад щодо методів і моделей управління економічними системами різних рівнів ієрархії, пов'язаних із процесами екологізації, глобалізації та інтернаціоналізації, розвитком різноманітних форм бізнесу, у тому числі міжнародного; засвоєння методів та інструментів цілеспрямованого впливу на керовані економічні й еколого-економічні процеси, заснованих на інформації стосовно нього, визначеній раніше меті й розробленій програмі досягнення даної мети, а також процесів формування науково обґрунтованих рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів; вдосконалення дослідницьких навичок стосовно теорії та практики щодо стратегій і особливостей застосування основних функцій в практиці управління як міжнародними компаніями, так і вітчизняними підприємствами різних форм власності; вивчення системи прийняття рішень, менеджменту людських ресурсів і здобуття навичок відбору кадрів, проектування службових стосунків і виробничої демократії на підприємствах (в організаціях) різних форм власності, а також на регіональному та міжнародному рівнях.

Навики та компетенції, отримані в результаті навчання дисципліни:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 6. Здатність до науково-організаційної діяльності і співпраці в межах фахової спільноти.

Спеціальні (фахові компетентності) (ФК):

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК 3. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.

СК 5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 6. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.

СК 7. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, виявляти лідерські якості та відповідальність під час їх реалізації.

3. Програма навчальної дисципліни

Атестація 1

Теоретичні та методичні основи аналізу економічних систем в євроінтеграційних процесах

Тема 1. Теоретичні і методичні основи прийняття управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.

Предмет метод і основні завдання аналізу економічних систем в євроінтеграційних процесах. Послідовність аналізу економічних систем. Управлінська ієрархія та прийняття рішень.

Тема 2. Методи аналізу й обґрунтування прийняття рішень в управлінні економічними системами.

Методика прийняття рішень. Понятійний апарат моделювання процесів прийняття рішень. Управління економічними системами. Види та властивості економічних систем.

Тема 3. Модель як метод наукового пізнання й обґрунтування управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.

Моделювання процесів управління системами. Види моделей. Підходи щодо моделювання систем. Типові системні моделі.

Тема 4. Методи і моделі прийняття рішень в управлінні інвестиційними проектами в еколого-економічних системах.

Методологія прийняття рішень при управлінні системами. Інвестиційні процеси в управлінні системами. Ключові фактори та критерії оцінювання інвестиційних процесів.

Тема 5. Методи і моделі прийняття стратегічних управлінських рішень.

Стратегічні моделі в управлінні системами. Планування стратегії розвитку. Особливості процесів моделювання стратегічних планів.

Тема 6. Методи аналізу та прийняття рішень у фінансовому управлінні економічними системами.

Поняття фінансового управління економічних систем. Процес оцінки бюджетних чинників та розподілу фінансових ресурсів.

Тема 7. Методи прийняття рішень в прогнозуванні розвитку економічних систем різних рівнів ієрархії в умовах євроінтеграційних процесів.

Розвиток економічних систем та його чинники. Фактори формування зовнішнього середовища та його вплив. Моделі прогнозу.

Тема 8. Результативність функціонування економічних систем різних ієрархічних рівнів в умовах євроінтеграційних процесів.

Поняття результативності економічних систем. Базові та інтегральні оцінки результативності. Комплексні критерії функціонування економічних систем.

4. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

РН 1. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації.

РН 3. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН 4. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН 5. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

РН 6. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН 9. Аналізувати і виявляти закономірності функціонування національних, так і міжнародних соціально-економічних систем.

РН 11. Аналізувати модифікації світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи.

5. Структура навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Атестація 1. Теоретичні та методичні основи аналізу економічних систем в євроінтеграційних процесах													
Тема 1. Теоретичні і методичні основи прийняття управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	22	2	2				18	20					20
Тема 2. Методи аналізу й обґрунтування прийняття рішень в управлінні економічними системами.	22	2	2				18	20					20
Тема 3. Модель як метод наукового пізнання й обґрунтування управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	22	2	2				18	24	2	2			20
Тема 4. Методи і моделі прийняття рішень в управлінні інвестиційними проектами в еколого-економічних системах.	22	2	2				18	20					20
Тема 5. Методи і моделі прийняття стратегічних управлінських рішень.	22	2	2				18	24	2	2			20
Тема 6. Методи аналізу та прийняття рішень у фінансовому управлінні економічними системами.	22	2	2				18	20					20
Тема 7. Методи прийняття рішень в прогнозуванні розвитку економічних систем різних рівнів ієрархії в умовах євроінтеграційних процесів.	22	2	2				18	26					26
Тема 8. Результативність функціонування економічних систем різних ієрархічних рівнів в умовах євроінтеграційних процесів.	24	2	2				20	26					26
Усього годин	180	16	16				148	180	4	4			172

6. Теми лекційних занять (денна та заочна форма)

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Теоретичні і методичні основи прийняття управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	2
Тема 2. Методи аналізу й обґрунтування прийняття рішень в управлінні економічними системами.	2
Тема 3. Модель як метод наукового пізнання й обґрунтування управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	2
Тема 4. Методи і моделі прийняття рішень в управлінні інвестиційними проектами в еколого-економічних системах.	2
Тема 5. Методи і моделі прийняття стратегічних управлінських рішень.	2
Тема 6. Методи аналізу та прийняття рішень у фінансовому управлінні економічними системами.	2
Тема 7. Методи прийняття рішень в прогнозуванні розвитку економічних систем різних рівнів ієрархії в умовах євроінтеграційних процесів.	2
Тема 8. Результативність функціонування економічних систем різних ієрархічних рівнів в умовах євроінтеграційних процесів.	2
Разом:	16

7. Теми практичних занять (денна та заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні і методичні основи прийняття управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	2
2	Методи аналізу й обґрунтування прийняття рішень в управлінні економічними системами.	2
3	Модель як метод наукового пізнання й обґрунтування управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	2
4	Методи і моделі прийняття рішень в управлінні інвестиційними проектами в еколого-економічних системах.	2
5	Методи і моделі прийняття стратегічних управлінських рішень.	2
6	Методи аналізу та прийняття рішень у фінансовому управлінні економічними системами.	2
7	Методи прийняття рішень в прогнозуванні розвитку економічних систем різних рівнів ієрархії в умовах євроінтеграційних процесів.	2
8	Результативність функціонування економічних систем різних ієрархічних рівнів в умовах євроінтеграційних процесів.	2
	Разом:	16

8. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні і методичні основи прийняття управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	18
2	Методи аналізу й обґрунтування прийняття рішень в управлінні економічними системами.	18
3	Модель як метод наукового пізнання й обґрунтування управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	18
4	Методи і моделі прийняття рішень в управлінні інвестиційними проектами в еколого-економічних системах.	18
5	Методи і моделі прийняття стратегічних управлінських рішень.	18
6	Методи аналізу та прийняття рішень у фінансовому управлінні економічними системами.	18
7	Методи прийняття рішень в прогнозуванні розвитку економічних систем різних рівнів ієрархії в умовах євроінтеграційних процесів.	18
8	Результативність функціонування економічних систем різних ієрархічних рівнів в умовах євроінтеграційних процесів.	20
	Разом:	148

Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні і методичні основи прийняття управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	20
2	Методи аналізу й обґрунтування прийняття рішень в управлінні економічними системами.	20
3	Модель як метод наукового пізнання й обґрунтування управлінських рішень в економічних системах різних ієрархічних рівнів.	20
4	Методи і моделі прийняття рішень в управлінні інвестиційними проектами в еколого-економічних системах.	20
5	Методи і моделі прийняття стратегічних управлінських рішень.	20
6	Методи аналізу та прийняття рішень у фінансовому управлінні економічними системами.	20
7	Методи прийняття рішень в прогнозуванні розвитку економічних систем різних рівнів ієрархії в умовах євроінтеграційних процесів.	26
8	Результативність функціонування економічних систем різних ієрархічних рівнів в умовах євроінтеграційних процесів.	26
	Разом:	172

1. Індивідуальні завдання

1. Прогнозування обсягів виробництва рослинництва в умовах євроінтеграційних змін.
2. Прогнозування обсягів виробництва тваринництва в умовах євроінтеграційних змін.
3. Прогнозування обсягів виробництва сільського господарства в умовах євроінтеграційних змін.
4. Оцінка росту урожайності пшениці в умовах євроінтеграційних змін.
5. Оцінка росту урожайності жита в умовах євроінтеграційних змін.
6. Оцінка росту урожайності овса в умовах євроінтеграційних змін.
7. Оцінка росту урожайності кукурудзи в умовах євроінтеграційних змін.
8. Оцінка росту урожайності соняшника в умовах євроінтеграційних змін.
9. Оцінка приросту ВРХ в умовах євроінтеграційних змін.
10. Оцінка приросту свиней в умовах євроінтеграційних змін.
11. Оцінка впливу на заробітну плату в сільському господарстві гендерної політики та освіти в умовах євроінтеграційних змін.
12. Аналіз індексу цін промисловості в умовах євроінтеграційних змін.
13. Аналіз індексу цін сільського господарства в умовах євроінтеграційних змін.
14. Аналіз індексу споживчих ціно в умовах євроінтеграційних змін.
15. Оцінка росту інвестицій в умовах євроінтеграційних змін.
16. Оцінка прибутку сільського господарства в умовах євроінтеграційних змін.
17. Оцінка прибутку переробної промисловості в умовах євроінтеграційних змін.
18. Оцінка матеріальних витрат в рослинництві в умовах євроінтеграційних змін.
19. Оцінка матеріальних витрат в тваринництві під впливом цін на ресурси в умовах євроінтеграційних змін.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Іспит	Сума
Атестація 1										30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
16	5	5	5	5	5	5	5	5	14		

Шкала оцінювання знань студента

Оцінка за 4-бальною шкалою	Рейтинг студента, бали	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення оцінки ECTS
Відмінно	90-100	A	<i>Відмінно</i> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
Добре	82-89	B	<i>Дуже добре</i> - вище середнього рівня з кількома помилками
	75-81	C	<i>Добре</i> - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок
Задовільно	66-74	D	<i>Задовільно</i> – непогано, але зі значною кількістю недоліків
	60-65	E	<i>Достатньо</i> – виконання задовольняє мінімальні критерії
Незадовільно	35-59	FX	<i>Незадовільно</i> з можливістю повторного складання іспиту
	01-34	F	<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота для повторного складання іспиту

11. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Іспит, комплексні тести

12. Форми поточного та підсумкового контролю

Опитування

Захист лабораторних

Тестування

Перевірка конспектів

Реферативні повідомлення

Модульна контрольна робота.

13. Методичне забезпечення дисципліни

1. Буреннікова Н.В. Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». – Вінниця: ВЦ ВНАУ, 2016. 83 с. *Код репозиторію: 10604.*

2. Буреннікова Н.В. Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів. Методичні вказівки для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». – Вінниця: ВЦ ВНАУ, 2016. 47 с. *Код репозиторію: 10605.*

14. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. К.: Освіта України, 2012. 272 с.
2. Гіл, Чарлз В. Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку: К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 856 с.
3. Башнянин Г.І., Гончарук Л.Я. Ефективність соціалізації економічних систем: методологічні проблеми метрологічного аналізу. Львів: Новий Світ–2000, 2010. 240 с.
4. Поліщук Н.В., Ярмоленко В.О. Складові результативності функціонування складних систем як об'єкти моделювання. Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки». 2013. Випуск № 33 (246). С. 86–93.
5. Потапова Н.А. Синергетичний розвиток складних економічних систем Вісник національного університету «Львівська політехніка» "Проблеми економіки та управління". 2012. № 725. С. 180-186.
6. Потапова Н.А. Моделювання динаміки економічних систем. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія Економічні науки. Вінниця: ВНАУ, 2012. Випуск 4 (70). Том 4. С. 87-92.
7. Кочура Є.В., Косарев М.В. Моделювання макроекономічної динаміки. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 236 с.
8. Бережная Е.В., Бережной В.И. Математические методы моделирования экономических систем. Москва: Финансы и статистика, 2003. 368 с.
9. Катренко А.В. Системний аналіз об'єктів та процесів комп'ютеризації. Львів: Новий світ, 2003. 424 с.

Додаткова

1. Ферстер Э., Ренц Б. Методы корреляционного и регрессионного анализа., М.: Финансы и статистика, 1983. 186 с.
2. Шимко П.Д. Оптимальное управление экономическими системами.

Санкт-Петербург: Издательский дом "Бизнес-пресса", 2004. с. 43-76.

3. Федосеев В.В., Гармаш А.Н., Дайитбегов Д.М. и др. Экономико-математические методы и прикладные модели. М.: ЮНИТИ, 2002. 456 с.

4. Албанская Л.В., Бабешко Л.О., Баусов Л.И. и др. Экономико-математическое моделирование. М.: Экзамен, 2004. 246 с.

5. Потапова Н.А., Ушкаленко І.М., Мельник І.С. Економетрична модель оцінки виробництва продукції тваринництва. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 40. С. 491-497.

6. Потапова Н.А., Зелінська О.В. Економетричний аналіз оцінки змін у використанні інформаційних технологій. *Polish journal of science*. № 26 (2020). Vol. 2. С. 17-24.

7. Волонтир Л.О., Потапова Н.А. Інформаційне забезпечення прогнозування нормативної грошової оцінки землі сільськогосподарського призначення в Україні. *Slovak international scientific journal*. 2020. № 39. С. 3-10.

8. Якубовський С.О. Процеси економічної дезінтеграції та їх моделювання. *Вісник Міжнародного Слов'янського університету. Харків Серія «Економічні науки»*. Том XV. №2. 2012. С.3-8.

9. Николук О.М. Методичні основи моделювання інтеграційних процесів сільськогосподарських підприємств. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2016. № 3(2). С. 29-35.

10. Макаренко І.П., Рогожин О.Г. Система інноваційних індикаторів ЄС як інструмент євроінтеграційних процесів. *Математичне моделювання в економіці*. 2019. № 2(15). С. 101-114.

Інтернет-джерела

1. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.fao.org/home/ru/>.

3. Офіційний сайт Української аграрної конфедерації. URL:
<http://agroconf.org/>.

4. Офіційний сайт журналу «Бізнес-Інфо». URL:
<https://www.businessinform.net/main/>.

5. Законодавча база Верховної Ради України – <http://zakon0.rada.gov.ua/>

6. Міністерство освіти і науки України – <http://mon.gov.ua/>

7. Науково-практичний журнал «Наука та інновації» –
<http://scinn.nas.gov.ua/>

8. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського –
<http://www.nbuv.gov.ua/>

9. Освітній портал – <http://www.osvita.org.ua/>

10. Український інститут науково - технічної та економічної інформації –
<http://www/uinpei.kiev.ua/>

11. БД SCOPUS – <http://www.scopus.com>

12. Пошукова система GOOGLE АКАДЕМІЯ – <http://www.scholar.google.com.ua/>

13. Веб-сайт „Академічна книгарня@онлайн – <http://www.akbooks.com.ua/>

14. Колекція посилань на кращі електронні бібліотеки
<http://lyapota.boom.ru/lib.htm>

15. Інформаційно-довідковий портал „Library.ru”
<http://book.uraic.ru/ssylki/biblioteki>